

ȘCOALA VREMIII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Anul X.

Nr. 4.

Aprilie 1939.

PRIM REDACTOR:
ION D. UNGUREANU

S U M A R

- Visan I. Nicolae :** *Decorul Invierii*
Din câmpul profesunii
- Gh. Moşiu :** *Rolul individualismului în statul totalitar*
- C. Mnerie :** *Educaţie şi Autoeducaţie*
- Gh. Martin :** *Imprimeria şcolară*
- Loghin Mureşan :** *Noi şi noua programă a inv. primar*
- Petru Şerban :** *Adaptarea şcolii la mediul local şi regional*
- Iosif Târziu :** *Din carnetul meu de control*
- Literatură
- Ion Iluna :** *Aş vrea să nu mai fiu*
- Iuliu Sabin :** *Sbucium*
- Coriolan Bărbat :** *Gânduri într'o bibliotecă*
- C. Mnerie :** *Picături de otravă*
- Petre Zoşiu :** *Antidot la »Picături de otravă«*
- Cooperajle
- Ion D. Ungureanu :** *Satul românesc*
- Cooperator :** *Invăţătorii în mişcarea cooperatistă a judeţului Arad*
- Yung, P. Şerban :** Cronica, (Cărţi, Reviste şi Ziare)
- Redacţionale: Mulţumire, Posta Redacţiei
-

COMITETUL DE CONDUCERE :

*Preşed Asoc. Constantin Stamatou, revizor şc. C. Dogaru, s. revizor şc. I. Gâdea
I. Vărtaci, Ion Lăscu, R. Ponta, Nic. Cârstea, I. Iluna, V. Lădaru,
Gh. Moşiu şi I. Ungureanu*

ADMINISTRAȚIA: Iulian Pagubă inv. pens. Str. Abator 12.
Abonamentele se trimit pe adresa Administratorului.
REDACȚIA: Librăria Invățătorilor, Arad.

Manuscrisele, revistele pentru schimb, cărțile de recensat și orice corespondență, se trimit pe adresa: Redacției.

ȘCOALA VREMI

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL X.

Arad, Aprilie 1939.

Nr. 4

DECORUL INVIERII

de Vișan Nicolae Roșia-Nouă

De aproape două mii de ani Simbolul iubirii și al dreptății, lunecă lin pe cea boltă fără margini, picurând în sufletele oropsite, credința mântuitoare....

Sărbătorim în fiecare an — în plină desvoltare a naturii — scena tragică și inumană depe Golgota — dar plină de aliură dumnezească....

Satul e în bunăvoie.

Căsuțele albe ca neaua se înlănțuiesc pe marginea apei, ce fășnește puternic din masivul munte, părăsit de lumina purpurie a ultimilor raze.

Liniștea așternută pentru un moment este întreruptă de clopotul dela biserică. Satul e plin de mișcare și viață.

Drumul șerpuit ce duce la biserică e plin de chiot și veselie.

Mai la vale unde drumul își dă mâna cu apa — bătrânii rămași în urmă din cauza poverii anilor, merg încet, în pas domol — gândind asupra faptei mari, pe care poate mulți, o mai aud pentru ultima dată în viața aceasta — dar pe care — poate — o vor vedea — după faptele din viața pământească, în Impărăția veșnică — încadrată de toată aureola dumnezească.

*Cu figurile lor de adevărați sfinți, se apropie de biserică.
Gândul lor este spre curățenia sufletească, cu care trebuie
să se apropie smeriți de sf. altar.*

Câți din cei ce merg se curăță sufletește?!

*Câți nu îmbracă haine bune iar sufletul îl lasă împetrit
în rele?!*

*Aceștia sunt ca lupii îmbrăcați în piei de oaie și ase-
menea mormintelor vâruite pe dinafară.*

*Din biserică rugi dumnezești se 'nalță, proslăvind și
preamărind pe Acela ce-a 'nviat a treia zi din morți.*

*Firișorul de iarbă, ce se ridică surâzător către Provi-
dență, lumea copiilor mici și zglobii — lumea mare gândi-
toare, murmurul șopotitor al apei — toate se trezesc și
șoptesc:*

Zorii zilei marț s'au despicat,

*„Sus ridică fruntea Neam încovoiat,
Cristos din morți a 'nviat. !”*

Ași vrea să nu mai fiu

*Ași vrea să cad'asupra-mi somn de plumb...
Cădrări de visuri să nu mai colind,
Singurătatea,
Fatalitatea,
Să nu le simt în jurul meu plutind.*

*Sărutul rece-al morții-ași vrea să-l simt
Pe buza arsă de un sărut uitat,
Să 'nehid zăgazul
S'aiint talazul
Potopului de doruri necurmat.*

*Să trec în pacea nopților ce n'au
De visuri chinute, frământări;
Să 'ngrop durerea
Și mângăierea
Să n'o mai caut pustiu în depărtări.*

*Ași vrea să nu mai fiu... să dorm... să trec,
Ușor ca fulgul, în bătaii de vânt.
Să curm visarea,
S'aștern uitarea,
Zăbranic negru, peste alb avânt.*

Ion Ilina

Din câmpul profesieiROLUL INDIVIDUALISMULUI
ÎN STATUL TOTALITAR

de Gh. Mofin

Sub ochii noștri, de câțva timp, se face dovada, că nu omul e sub vreme, ci vremile sunt sub om.

Există mult adevăr în această axiomă, formulată prin inversarea cunoscutei cugetări a boierului moldovean, cărturar, Miron Costin. Strădania omenească, prin adevărul pe care îl evidențiază tot mai mult, se pune în concordanță cu doctrina creștină, care ne învață că omul și neamurile își cresc soarta. Lor le este dat acest rol în viață. »Omul — spune Nichifor Crainic — e făptura liberă; neamurile sunt făpturi libere. Soarta, omul și-o făurește; soarta, neamurile și-o făuresc. Cu ajutorul lui Dumnezeu ne făurim o soartă bună; împotriva lui ne făurim o soartă nenorocită. Munți de obstacole de-ar apărea în fața omului, creștinismul îi poruncește îndrăzneală fără margini; abisuri de primejdii de-ar apărea, el îi insuflă încredere nebună în biruință. Cine a spus oare că dacă am avea credința măcar cât grăuntele de muștar, putem să mutăm munții din loc? Și cine a rostit în urechea pământului îndemnul eroic: »Indrăzniți! Eu am biruit lumea!«? Dacă Isus ar fi fost fatalist, creștinismul n'ar fi existat. El e fapta unei îndrăsneli fără margini. Câțiva pescari și vameși din Galileia au dărâmat Imperiul roman. Mii și mii de martiri și-au răsucit trupurile în flacări. Și tot atâția sfinți și eroi au spart vremurile, au zdrobit fatalitățile și au schimbat fața pământului. Creștinismul este cultul îndrăsnelii fără limită și izvorul de inspirație al celui mai nobil eroism.

Cuvântul lui Miron Costin nu e creștin și nu e românesc. Românesc e acel clopot de alarmă și acel tulpic eroic, ce-a răsunit odata dela poalele Bucegilor: »Deșteaptă-te Române... Croiește-ți altă soarta!« Pentru această singură vorba: »Croiește-ți altă soartă!« Andrei Murășanu e vrednic să trăiască în memoria tuturor generațiilor. Strigatul lui e smuls dintr'o

adâncă umilință și e refuzul bărbătesc al unui neam de a se deda cu înjosiri nevrednice de tăria lui. »Croiește-ți altă soartă!« e marele răspuns românesc la porunca Mântuitorului: »Indrăsniți! Eu am biruit lumea!«

Un singur lucru văd eu ridicându-se ca o șiră de Carpați peste orizontul cu atâtea depresiuni al istoriei noastre: îndrăsneala! Ce-ar fi fost dacă Ștefan n'ar fi avut îndrăsneală; dacă Mihai Vodă n'ar fi avut îndrăsneală; dacă Tudor din Vladimiri n'ar fi avut îndrăsneală? Ce-ar fi fost dacă generația dela 1859 ar fi fost lașă; dacă generația dela 1877 ar fi fost lașă; dacă generația dela 1916 ar fi fost lașă? Ce-ar fi fost dacă Gheorghe Lazăr și Eliade n'ar fi avut îndrăsneală; dacă Bălcescu și Eminescu n'ar fi avut îndrăsneală? Indrăsneala eroului crează istoria; îndrăsneala martirului o consfințește; îndrăsneala geniului o lămurește. (Nichifor Crainic: »Ortodoxie și etnocrație.« Editura »Cugetarea«, București 1938. Ed. I pag. 33—34.

În această vijelioasă desfășurare a evenimentelor, Nichifor Crainic descifrează rolul mare și hotărâtor, pe care îl are omul în viață, la croirea sorții sale.

Soarta se croiește printr'o elaborare a indivizilor.

Soarta e măreață numai atunci când la croirea ei a lucrat o individualitate puternică; o personalitate uriașă. De aceea individualitatea puternică pe care o au unii oameni este o adevărată binefacere a vieții; căci numai ea este în măsură să deschidă o lume nouă, concretizând profunzimile vieții.

»Viața are o formă; ...viața omenească își caută o formă frumoasă și armonioasă. Forma vieții omenești e individualitatea.

Individualitatea frumoasă și armonioasă e capodopera vieții omenești...

Individualitatea e ediția unei vieți viguroase și originale. (Ottocar Prohászka: »Concepția superioară a vieții«, trad. de Ioan Rinca. Făgăraș, 1932. Tipogr. I. Lazăr, ed. I pag. 190).

Pedagogia, atunci când a pus problema individualității, și-a găsit și și-a justificat rostul. Individualismul e o problemă capitală în pedagogie. Personalitățile proeminente au îmbrățișat această problemă, care a dus la o nouă concepție de educație. Individualismul s'a născut din apologia care s'a făcut individului prin nenumărate opere de însemnătate, de către multe personalități, în vremea din urmă, mai ales în țările din apus.

Recunoscându-i-se individului realitatea și valoarea socială, i s'a făcut un adevărat alint teoretic, care constituie epoca de privilegiu, pe seama lui, — din nefericire, rămas numai ideologie. Curentul acesta a impus individualizarea învățământului și a educației. Adică »adaptarea lor la realitățile, cu care lucrează: la cele psihologice (individualitățile copiilor) și la cele sociale (sate, orașe, regiuni, etc.)

Adaptarea învățământului la individualitățile copiilor va însemna puțința de aplicare a metodelor de educație și învățământ cele mai potrivite cu natura psihofizică a lor, pentru a face din fiecare tot ce se poate face«. (Iosif I. Gabrea: »Individualizarea învățământului«. București, 1935. Editura Institutului pedagogic român«. Ediția III, pag. 7—8.

Dacă se uniformizează învățământul și educația, întrebându-se excesiv în realizarea lor programe și orarii, se merge împotriva individualizării, fiindcă așa se nivelează individualitatea, pe care o silește să jertfească partea diferențială. Aceasta ar însemna o diformare a naturii individuale. A lucra contra individualității, înseamnă a nesocoti natura. Însăși viața se individualizează. Acesta-i mersul ei firesc: »evoluiază spre diferențiere, nu spre uniformizare; prin uniformizare se lucrează împotriva legilor naturii.« (Iosif I. Gabrea, Op. cit. pag. 19). »Dimensiunile oricărei individualități se diminuează» prin uniformizare cu masa în care se integrează. Tendința de individualizare a educației și a învățământului este, deci, o reacțiune în fața uniformismului, care diminuează individualitatea; — forma cea mai expresivă a naturii.

Intr'un singur caz pot fi respectate atât principiul individualismului cât și al colectivismului: dacă se grupează la un loc individualitățile cari seamănă.

Diesterweg, care recomanda călduros educația și instrucția individuală: »educă și instruește individual« (După I. Gabrea), știa că prin această lucrare a școlii, orice individualitate își poate desvolta însușirile sale caracteristice.

»Individualizare înseamnă și adaptarea învățământului la grupe mari de realități, ca de ex.: sexele, (școala de băieți și fete), viața de țară și de oraș, viața regională, etc.

În sensul cel mai larg al cuvântului, individualizarea înseamnă prin urmare adaptarea acestuia la realități«. (Iosif I. Gabrea, Op. cit. pag. 25).

Pentru a se putea realiza această adaptare, se cere cunoașterea fiecărei individualități, căci fiecare individ își are individualitatea sa. Numai atunci se știe pentru fiecare caz de individualitate, cari mijloace sunt mai potrivite. După aceasta se poate face și o ierarhizare mai justă a elementelor, în societate. Diferențierea, însă, care este mai importantă decât, ierarhizarea, se face tot prin individualizare. Prin ea se poate ajunge la organizarea selectivă, care ne dă valoarea calitativă a capitalului uman.

Individualitatea cea mai valoroasă din imensul număr de individualități este cea conștientă, fiindcă ea nu se desfășoară la întâmplare și nu este indiferentă, ci își determină viața sufletească. O asemenea individualitate, supunându-se îndrumării educatorului, poate fi de cel mai mare folos societății. Dar pentru această cunoaștere se cere ajutorul psihologiei speciale, ajutorul psihologiei individuale, care dă prin experiența concretă înțelegerea și explicația necesară.

»Cu cât o ființă este mai superioară, mai psihică, mai conștientă, cu atât mai mult este ea o individualitate; și invers: cu cât e mai inferioară, mai inconștientă, mai materială, cu atât mai mult se confundă ea cu speța. Pe principiul diferențierii continui se întemeiază orice desăvârșire și dezvoltare superioară. În starea primitivă a omenirii, predomină, ca și la animale, specia și hoarda; din contră, în starea culturală predomină individul. O psihologie, care n'ar ține seamă de individualitate, ar trece cu vederea tocmai ceea ce este esențial pentru suflet. Așa, încât, psihologia aplicată trebuie să fie înainte de toate o psihologie a diferențelor individuale și a individualităților«. (A. Wreschner: »Psihologia aplicată«. Citat după I. I. Gabrea: »Indiv. învăț.», pag. 39—40).

Faptele psihice își capătă sensul în psihologia individuală, căci ea le raportează la individualitate, deoarece are orientare finalistă. Adică vede viața condiționată final.

Individualismul, bazat pe psihologia individuală, ține seamă de poziția omului față de comunitate, pentru că această poziție e hotărâtoare în formarea individualității. De aceea, ea cere să nu fie provocată activitatea individului printr'o cauză externă și forțată, ci să fie lăsată spontană, fiindcă numai atunci se dezvoltă în mod necesar și armonios, legătura dintre el și

comunitate: (familie, neam, umanitate). Pedagogii individualiști prin experiențele și observațiile făcute, arată că spontaneitatea este prima condiție a dezvoltării individualității. Spontaneitatea nu poate fi creată, dar ea »fășnește din ființa irațională a individualității«. Totul e, să nu seucidă spontaneitatea prin uniformizare. Aceasta se poate face prin conducerea ca individul »să se hotărască din proprie inițiativă la muncă, să se ocupe singur cu problemele, pe care i le pune tema de lucru, să stabilească în mod liber temele de activitate; să năzuiască spre țelul ales învingând prin sine toate piedicile, ce i se ivesc în cale; în sfârșit să sistematizeze rezultatele dobândite în munca depusă și să scoată noi perspective din materialul câștigat«. (I. I. Gabrea, Op. cit. pag. 56).

E fără îndoială că, astfel cultivându-se spontaneitatea unui copil de ex., este ajutat în năzuința lui de a crea ceva personal. Și în exercițiul de creație personală, spontaneitatea ajută și face trecerea dela individualitate la personalitate.

Toate personalitățile mari excelează printr'o extraordinară spontaneitate.

Prin spontaneitate, care este caracteristica oricărei individualități puternice, se »menține unitatea funcțională față de mediul înconjurător«, care este un »organism viu și unitar«.

Individualismul vrea să desvolte și să perfecționeze neconținut zestrea naturală a oamenilor, utilizând-o rațional, după formula: »fiecare la locul potrivit meritelor«. Pedagogia crede că, bazată pe studiul individualității, va »preciza și gradul și calitatea funcțiilor și înclinărilor psihice« ale elevilor și va contribui la orientarea profesională; — lucru, care e de cea mai mare importanță în statul totalitar corporatist. »Pentru orice ocupație se caută, dintr'un grup de indivizi, aceia, cari se constată că au cele mai potrivite aptitudini pentru munca respectivă. Din această orientare a individului, către ocupația cea mai adecvată aptitudinilor sale, rezultă un folos și pentru societate și pentru individ. De aceea încercarea psihologiei de a găsi mijloace și metode pentru a cunoaște aptitudinile individului înainte de ucenicie. Opera de raționalizare a muncii se întemeiază pe psihologia diferențială. Când conducătorul fabricii alege dintr'o sută de indivizi pe cei mai apti pentru o anumită ocupație nu se bazează decât pe psihologia diferențială«. (I. C. Petrescu: »Metode pentru studiul individualității«. București 1932. Editura »Istitut. pedag. rom.« Ediția II pag. 14).

(va urma)

EDUCAȚIE ȘI AUTOEDUCAȚIE

(Sfârșit)

Pentru a ne procura liniștea internă trebuie să trecem în revistă faptele noastre zilnic, să ne dăm seama înaintea conștiinței noastre de cecece am vorbit și făcut, să recunoaștem cu imparțialitate greșelile noastre pentru a ne corija și amenda. Nu putem fi liniștiți decât în fața adevărului. Spiritul, cugetarea, binele, este în perpetuă luptă cu materia, cu inconștiența, cu răul. Neîncrederea în noi, nesiguranța zilei de mâine, superstițiile, ne turbură, ne întristează, ne disperează chiar și nu putem scăpa de această stare sufletească decât numai când lumina inteligenței morale strălucește în mintea noastră, când spiritul triumfează asupra materiei.

Pentru a ne vindeca de greșelile noastre trebuie să ne studiem de aproape. »Tot învățul își are desvâțul — și orice boală leacul său«. Putem cu timpul și cu perseverență înlocui un obicei rău prin altul recunoscut ca bun. Bunul obicei a raționa înainte de a acționa se dobândește cu ușurință; cecece e mai greu e ca »hotărârea« să incline spre acțiunea cea bună. Tot ce s'a făcut mare și trainic s'a făcut meditănd. Opera umanității a fost săvârșită fără grabă, încetul cu încetul, de cei ce și-au frământat creierul judecând și cugetând. Ceilalți, gălăgioșii, rășboinicii, bărbații politici cari umplu volume și biblioteci cu faptele lor, au numai un rol mediocru în propășirea omenirii, au contribuit extrem de puțin la progresul general al ei. Marilor cugetători în știință, în litere, în artă, în industrie etc. și în special marilor cugetători asupra rostului vieții, lor li se cuvine locul de onoare, ei sunt adevărații eroi ai civilizației. În educația de noi înșine să ne conducem dar după exemplul ce ni-l oferă ei.

Am ajuns după cele constatate și analizate mai sus la o concluzie. Autoeducația se impune pentru atingerea unui scop superior și întregirii educației oricărui om care vrea să devie o personalitate. Și acest fapt se impune în primul rând educatorilor. Trebuie să fim noi înșine oameni pentru a crește oameni. Putem însă să ne facem noi singuri educația? Putem, întrebuntdând acelaș mijloc ca și în educația altora. Vom observa ur-

mărite faptelor noastre și le vom judeca astfel, dacă au fost bune sau rele. Apoi ne vom aminti motivele și mobilele, cari ne-au determinat la acele fapte și astfel vom descoperi lipsurile și calitățile noastre sufletești. Odată ce cineva a ajuns să-și cunoască propria sa natură, va căuta să dobândească calitățile ce-i lipsesc și să scape de cusurul ce-l are. Pentru a ne cunoaște cât mai bine pe noi înșine, trebuie să ne examinăm adesea faptele și gândurile noastre. Practica examenului de conștiință e recomandată de toți moralistii antici și creștini. Seneca o descrie frumos: »Trebuie să chemăm în fiecare zi sufletul nostru să-și dea socoteală«

Așa făcea Sextius; cum se sfârșia ziua se întreba: »de ce cusur m'am vindecat astăzi? Ce patimă am combătut? Incât am devenit mai bun?

În timpul acțiunii omul nu-și dă bine seama de ceea ce face. Dar când se reculege și cercetează fapta ca și cum ar fi făcută de un străin, atunci poate observa greșeala și lua măsuri de îndreptare. Rezultatul examenului de conștiință va fi că ne va lumina treptat asupra defectelor noastre și ne va îndemna să le îndreptăm.

Calitățile și defectele sunt deprinderi: Deprinderile se formează prin acțiune și se perd prin inacțiune. Va trebui dar să nu scăpăm nici un prilej de a face acțiunile prin care dobândim calități și a ne abține dela acțiunile care dau naștere defectelor. Însă pentru a face sau a evita o acțiune nu-i de ajuns să voim, mai trebuie să știm să voim. O simplă sfortare de voință e adesea neputincioasă să determine sau să oprească o acțiune. E nevoie de o întreagă strategie pentru a reuși.

Să luăm un exemplu din viața zilnică. Cineva suferă de insomnie. Înzadar are voința să doarmă. Înzadar își zice: »voiesc, voiesc neapărat să dorm«. Această încordare a voinței îi împărăștie mai mult somnul. Dacă însă un doctor de încredere îi zice: »Culcați-vă liniștit, nu vă mai preocupați de nimic și somnul are să vină dela sine« — se poate foarte bine ca această încredere, inspirată cu sau fără ajutorul unui medicament să determine somnul.

Alt exemplu tot așa de familiar. Adesea se întâmplă că nu ne vine în minte un cuvânt de care avem nevoie. Înzadar răscolim memoria, ne încăpățănăm să-l căutăm; văzând că cu

toate eforturile noastre nu izbutim, nu zicem atunci: »lasă că-mi voi aduce aminte mai pe urmă«. Și intradevăr, curând după aceea când am trecut la alte considerațiuni, cuvântul căutat ne vine deodată în minte. Ceeace n'a putut îndeplini voința cea mai energică, a operat jocul automatic al asociațiunii de idei.

În ambele cazuri s'a întrebuițat, în locul voinței militante, puterea sugestiunii. În cazul întâi sugestia a venit dela o persoană străină, în cazul al doilea sugestiunea a fost făcuta de însăși persoana care avea nevoie.

Din faptul că, conduita noastră poate fi influențată de sugestiunea altora, scoatem principiul de a ne feri de sugestiunile rele și a căuta din contră, persoanele și împrejurările, cari pot da loc la bune sugestiuni. Tot astfel din faptul auto-educației scoatem principiul de a combate relele sugestiuni pe cari ni le facem singuri neintenționat și a ne sugera din contră actele pe care e bine să le săvârșim.

Să facem acum aplicarea acestor principii. Din ziua în care am hotărât să începem auto educația, trebuie să practicăm regulat două autosugestiuni: una seara înainte de culcare și alta dimineața în timpul toaletei. Ne examinăm în fiecare seară, faptele zilei și întâmplările la care am luat parte. Ne dăm astfel seama de ce am greșit și ce am făcut bine. Hotărâm apoi un plan de activitate cât mai amănunțit pentru a doua zi. Ne sugerăm că vom îndeplini cu strictețe fiecare din actele hotărâte, adică stabilim ordinea de realizare a acestor acte și afirmăm pentru fiecare act în parte că-l vom face neaparat la timpul lui. Repetăm în gând sau cu glas tare aceste afirmări până când ne convingem că le vom îndeplini. A doua zi dimineața, îndată ce ne-am deșteptat, părăsim patul. Obiceiul contrar e absolut condamnabil, căci reveria de dimineața, trândăvește omul și-l predispune chiar la vițuri. Ne facem dar în grabă toaleta și în acest timp, în loc de a lăsa timp liber imaginației ne gândim la planul de activitate, pe care l-am hotărât de cu seară. Apoi fără a discuta cătuși de puțin acest plan, începem a-l îndeplini în ordinea stabilita.

Fiindcă nu putem prevedea toate împrejurările prin care vom trece ziua următoare, trebuie să ne deprindem a ne disciplina, a ne stăpâni pe noi înșine astfel ca să fim gata în orice moment să ne purtăm cum e mai bine.

Astfel trebuie să ne deprindem a prețui întodeauna timpul. Mulți oameni se plâng că viața e scurtă și învinuiesc natura că a fost prea sgârcită dându-ne așa de puțin timp de trăit.

Adevărul e însă că dispunem de timp suficient dar îl risipim. Viața e destul de lungă pentru a săvârși faptele cele mai mari, dacă am profita de fiecare zi. Regula supremă e dar să ne gândim că suntem și să ne purtăm astfel ca și cum am fi în realitate așa precum dorim să fim.

Autoeducația are nevoie de un resort fundamental, sfortarea personală pornită din dorința sinceră și viguroasă de a ajunge mai bine.

Tânărul care se însuflețește de un ideal în viață care-și formează un plan de cultură proprie și veghează neîntrerupt la realizarea lui, acordând fiecărui moment importanța pe care o are; tânărul care-și formează asemenea deprinderi energice, poate fi sigur de un viitor frumos. O viață sublimă e un ideal al tinereții realizată de omul matur.

Oricât de mare ar fi fatalitatea eredității și a împrejurărilor, omul se poate cuceri pe sine și ajunge să fie stăpânul destinului său.

C. Mnerie

Svoare folosite la prezenta lucrare

- 1) *Pedagogia Generală de G. G. Antonescu*
- 2) *Educație și cultură de G. G. Antonescu*
- 3) *Educația de sine însăși — G. Aslan*
- 4) *Educația prin noi înșine de A. Dubois.*
- 5) *Oameni aleși de I. Simionescu*

IMPRIMERIA ȘCOLĂRĂ

Metoda centrelor de interes și Programa nouă

Acum câțiva ani, când se discuta mult chestia cursului complementar, care nu prea își avea aplicarea cuvenită, și unde era implicată familia, care nu-i înțelegea rostul, mă gândeam că pe drept cuvânt familia în întreaga școală, nu era deloc interesată, căci dascălii copiilor lor, nu le arătau din cele ce se lucră în școală decât: poezii, cântece și jocuri. — Cine se mulțumește cu atât? Nu știm noi mai bine decât oricine, că sunt elevi inteligenți, pe care nu-i poți face în nici un chip să se prezinte cu o poezie? Pe elevul meu Miclean Andrei, minunat la matematică, să te tai și nu-l poți face să ridice pasul la »Băr-oită«. — Și atunci ce ai arătat satului? În loc să arăți pe »emininke«, vorba iubitorului nostru, al pedagogilor de modă nouă, I. Luca Caragiale, ai arătat satului pe elevii cari au memorizat bine (nu întotdeauna recită bine, și adesea sunt fără judecată), pe cei cari cântă bine, sau dănțuesc minunat, — căci »examenul trebuie să aibă un caracter sărbătoresc«, iar colegii întru dascălie îl fac în zi de lucru, ca nu cumva să-și petreacă ziua Duminicii în școală, »între zidurile ei«. propriu zis, ca nu cumva să vadă părinții ce știu copiii lor.

Ne mirăm atunci, că familiile nu sunt interesate în munca școlară, în munca fiilor lor, și deci, nu ni-i trimit la școală, neînțelegându-i sensul, mai cu seamă că până în a IV-a, a învățat scris-cititul-socotitul.

Mă gândeam dar, că familiile, ar trebui interesate în munca școlară, ele trebuie să vadă că cu adevărat se muncește în școală. Căzându-mi, mai apoi, în mână lucrarea Dlui Biciulescu »Curente și reforme noi în școlile din apus«, în care era deșcris noul curent, al Tipografiei în școală, cu întemeietorul lui, C. Freinet, m'am hotărât a-l urma.

Nu putea fi, în Aciua mea, vorba de tipografie, deocamdată, dar cu ajutorul cooperativei, de șapirograf, da!

Atunci să fi văzut activitate, străduință, emulație, nu pentru medalie, ci pentru a-și imprima el, nu altul, compunerea, desenul, produsul minții lui! Cum tremura de bucurie

când așternea pe hârtie! După o săptămână, fiecare s'a dus acasă cu »Revista școlarii din A. Iancu«, botezată de ei »Gând curat«.

Astfel îmi văzui realizat gândul de ani, și imprimând câteva numere mai avusei de observat ceva. Revista, ce purta data: Primăvara, avea înrânsa desene potrivite vremii; ghiocei, berze, viorele, brânduși, etc. Compuneri: După cuiburi, Lucrări de primăvară în grădina de pomi, Jurnalul zilei cutare (După brânduși), Ștefan cel Mare, etc., așadar, toate în legătură cu Primăvara. Cine ar putea spune că dorește mai fericit realizat acest centru de interes? Verba volant, scripta manent.

Nu era deloc aci ceea ce îmi cerea programa veche: corelația materiilor de învățământ, ci ceea ce-mi cere azi programa nouă, centru de interes, care ia în considerare că trăiesc, nu în lună, ci aci, pe acest pământ, care ia diferite aspecte, la care sufletul meu reacționează. — Primăvară era nu numai afară, ci și în clasă, și în caiet, și în capetele noastre, ba și în revistă. Trăiam nu glumă!?!

Metoda centrelor de interes, preconizată de Programa nouă, care de altfel, fiind în urma altora, are în ea sămburele întregii pedagogii ultramoderne, îndemnând copilul mai mult spre activitate, spre spontaneitate, și nepunându-i piedici.

De unde pe vremuri, era preconizată concentrarea în studiul școlar, apoi principiul corelației, cari studiau fapte diverse, scoase din mediul lor, izolate, sau cel mult puse în legătură fapte de același fel, sau care le lămuresc și le țin doar treze în minte, păstrând legătura de cauzalitate în timp.

Școala nouă, fără a înlătura principiul concentrării, precum și al corelației, conform noii programe în învățământul primar, pune bază pe metoda centrelor de interes, care nu izolează individul, obiectul de mediul său, ci studiază acest mediu global, după interesele, raportate la vârsta și puterile elevului.

Concentrarea materialului pe »materii de învățământ« nu convine metodei centrelor de interes, precum nici calapoadele de lecții făcute de »pedagogul de școală nouă«, unde educatorul »nu este decât un meșteșugar care are însărcinarea să facă lecții după o rețetă dictată de un doctor oarecare căreia i se zice »metodă« (»Curenți noi de Stanciu și Iorgu Stojan).

Copilul va fi condus să observe plantele, nu după ase-

mănarea lor cu alte plante, ci în legătură cu mediul în care trăiesc — localism — și anume, nu va învăța despre plante ecuatoriale, copilul de 8 ani, chiar de vor fi asemenea plante pe luncile de acolo, ci numai despre acele pe care el, deja le-a mai văzut, între cari va mai trăi, încă mai cu drag. Natural, treptat, se vor îndrepta ochii discipolului și spre depărțări cât de albastre.

După această »observație« urmează, în noul metod de trepte formale, dacă vreți »asocierea« (în spațiu — geografie; în timp — istorie) apoi »expresia« (Curențe noi S. și I. Stoian). Dl. I. C. Petrescu în »Școale de experimentare, în clasificarea pe care o face școalelor după structura lor, da și cea cu puternica doză de expresie. Nouă nu ni se cere aceasta, ci a combina observație-asociere-expresie. Cu desenul și compunerea ce se face în școale nu ne putem mulțumi, neuitând nici faptul că adesea nu este controlată munca elevilor.

Dacă acest rol de »expresie«, măcar în parte, îl ia revista, școala și-a înțeles menirea vremii, când individualitățile cer a fi respectate, valorile evidențiate. Revista va săvârși acest rol în chip fericit, căci nu expune munca elevului numai privirii învățătorului, cu a cărui dojană s'a deprins, ci în fața lumii, care se va deprinde a-i respecta valoarea depe acum.

Dau mai jos câteva din meritele introducerii imprimeriei și în școalele dela noi:

Activitate; spontaneitate; centrele de interes, servite în chip fericit; interesul familiei pentru școală; valorile scoase la iveală în sat, județ, țară, dacă presupunem că se va introduce în fiecare școală, iar școalele vor face schimb de reviste; emulație, fără de invidie, ba aduce respectarea valorilor chiar între ei; aptitudinile individuale evidențiate; încredere în puterile sale; scrisul, unul din cele trei puncte (cîtit-scris-socotit) ale Programei noi, stă la baza revistei șapirografată.

Ca o dorință exprimăm părerea, ca de pe acum să se pregătească, în loc de cursuri de pedagogie teoretică, pentru cei cari nu avem menirea de psihologi de laborator, a se organiza niște cursuri practice, la munte, în vară, în plină natură, pentru a se aplica metoda centrelor de interes, — combinată cu imprimeria, așa cum s'ar putea procura în școalele mai sărace.

Până atunci, dorim ca revista »Școala Vremii« să publice lecții model în stilul nou — de altfel aceasta era de așteptat fără apel, dela o revistă, în primul rând pedagogică. Le vor putea mai cu ușurință scrie fericirii colegii cu 1—2 clase.

Gh. Martin

NOI ȘI NOVA PROGRAMĂ Ă ÎNV. PRIMAR

Metoda Decroly

În pedagogie, ca în toate ramurile de activitate, e mai-mușăreala adoptarea oricărui sistem și a oricărei metode, așa tamnesam, fără o nevoie imperioasă de schimbare. Nimic, trainic la astfel de snobi. Spuza de activitate plutește într'un abis de neîncredere.

Însă respingerea unei metode noi, fără o prealabilă cercetare, pune pe educator într'o lumină nedorită.

Metoda Decroly a fost adoptată de programa noastră după ce experiența câtorva a conchis la eficacitatea ei. O țară întreagă nu poate experimenta, dar poate învăța din experiența puținilor îndrasneți. În fața noiei programe părerile inv. s'au împărțit în două: unii cred, alții nu, în rezultatele m. D. care stă la baza noiei programe.

Iată obiecțiunile aduse de cei ce nu vreau să aplice metoda Decroly în cadrele noiei programe, la cari am atașat și răspunsurile noastre:

1. Programa, zic ei, este un îndreptar de folos netăgăduit în control. Organele de control ne cer parcurgerea materiei într'un timp determinat. După metoda D., într'un timp anumit se parcurge mult din unele materii în paguba allora; iar la inspecție se prea poate să fie ascultat din materii la cari nu s'a progresat.

Răspuns: Programa nouă ne obligă să ne întocmim programe cari să nu mai țină seamă exclusiv de timp și materie; ci, de centrele de interes. Programe, chiar și săptămânale, cel mult trimestriale; se vor întocmi și executa în timpul stabilit de noi și numai pentru neexecutarea acestora vom putea fi notați rău în cursul anului. În Iunie rezultatul programei generale trebuie să rezulte din rezultatele programelor speciale.

2. Nu ni-se dau îndrumări speciale de orânduirea materiei. Noi ne rătăcim astfel, zic ei.

Răspuns: Îndrumările n'au lipsit. Ni chiar încercări practice. Când mi s'a dat postul din Păiușeni, am împărțit cl. II

și III în cinci echipe. Fiecare echipă avea un șef. (Conduceam toate cl., dar celelalte erau separate în alte două diviziuni, dată fiind omogenitatea lor sufletească). Comuna am împărți-tot în cinci sectoare. În ora de matematică le dedeam, spre culegere diferite date din comună și metoda de ale descoperi. În ora următoare se prelucrau aceste date. Drept rezultat am luat notă rea la geografie, fiindcă nu o parcursesem amăsurat timpului. Pe vremea aceea n'am îndrăsnit să arat că făcusem în plus geografia comunei la ora de matematică (și nici n'aș fi fost ascultat). Copiii mei măsuraseră toate păraele și pote-cile de prin comună. Fixaseră planul satului pe hârtie. Dar ce folos. Asta-i matematică. Satisfacția a venit pe alte căi: Cer-cul cultural de acolo are un președinte cu care eu nu mă potriveam la idei și care (să respectăm totuși omul în ce e al său) are deplină competență în materie de practică pedago-gică. În ședința la care am ținut lecție de matematică »despre fumătorii comunei«, autoritatea necontestată a acestuia mi-a dat satisfacție. Printre observațiile convenite, acesta constată că, pe lângă reușita matematicii, elevii s'au convins că țiganii și, în general, oamenii fără carte fumează mai mult. Sărăcii mai mult ca bogații.

A doua satisfacție mi-a venit din cele 12 librete elibe-rate de C. E. C. pe numele școlărilor mei.

Azi, »instrucțiunile« nouei programe ne lămuresc îndajuns, cum să orânduim materia.

3. »Nu ni se dau planuri de lecții se mai spune.

Răspuns: Lecții cu trepte formale sau momente decro-lyene tot una e, dacă nu schimbăm fondul. S'au tipărit cele ale Drei Monochamp. S'au tradus și în românește. Nu sunt pentru copiii normali dar ne pot face să pricepem »momen-tele«. »Momentele« nu sunt legi peste cari să nu treci nici în ruptul capului. S'ar ajunge iar la cătușe sigure sau la disci-poli cari să iscodească și »submomente« cum s'a întâmplat și cu Herbart. Și treptele acestuia, deci plecau dela »materii«, în vremea aceea au însemnat un progres, dar au venit disci-polii, mari și mici, cu nenumărate »trepte« și »subtrepte« me-canizând școala. Din contră, nici lecții nu se vor mai putea distinge în activitatea didactică, necum »momente«. Ele, lec-țiile, se vor împleti între ele și fiecare se va termina când

vor permite ocaziile, mai mult sau mai puțin, binealese de educator. Să punem pe copil să culeagă apoi să numere. Să se miște, apoi să comenteze în scris (în compuneri, desemn, calcul modelaj, etc.) totul.

4. «Să ieși cu elevii în grădină să vadă cum crapă mugurele de căldura soarelui» zic aceștia »e să pierzi vremea. Copiii uită regula de trei«.

Răspuns: Noua programă nu te trimite în grădină să stai extaziat în fața mugurelui; ci să strângi, când crezi că trebuie, zăpada în jurul pomului, să-l cureți de omizi, apoi să te reîntorci în clasă sau (dacă nu te superi) să aduci tabla în grădină și să comentezi munca, pe care intenționat ai provocat-o, »în regula de trei« în »dilatarea corpurilor« sau »Viné, vine primăvara«.

Părinții copiilor ne reproșau până acum: ori că ei »nu fac popi din copii«, ori că »în grădină și ei au lucru dacă acesta-i rostul școlii«. După metoda D., în cadrul foarte larg al noiei programe, aceste ponosuri nu se mai pot aduce școlii. Toată activitatea pleacă dela nevoile copilului.

5. Se mai poate obiecta că am fi unilaterali, dacă adoptăm m. D. Se poate însă răspunde că m. D. este o sumă de procedee cari se găsesc și aiurea. Apoi activitatea spontană, în comunități de muncă și pregătirea »prin viață« ne atinge, și dacă nu ne dăm seama, de toate laturile vieții. Ciocnirea cu realitatea locală ne întărește atât pentru adaptare la condițiile locale cât și pentru înțelegerea locurilor îndepărtate. Educația se face integral.

Dacă o concepem ca ceva rigid, m. D. nu este aplicabilă. Mai ales dacă »ni-se vor da și planurile de lecții în mână« și câte un ghiont sub coastă, la fiecare. Dacă ne vom pătrunde, nu atât de doctrină, cât mai ales de sentimentul de umanitate, m. D. este aplicabilă. Până atunci: sugestii și încercări izolate din ce în ce mai numeroase.

E ușor să iei lucrurile la vale. Cuvinte grele s'au găsit și pentru Hristos. Se găsesc și pentru Decroly. E moda să spui unui necunoscut că e ovreu și l-ai distrus. S'o facem și noi cu D.? Mă invoesc, dar să-l descoasem întâiu ca să știm ce vrea.

ADAPTAREA ȘCOALEI LA MEDIUL LOCAL ȘI REGIONAL¹⁾

1. Organismul social și-a creat întotdeauna instituțiile în raport direct cu nevoia de menținere și promovare a intereselor sale vitale. Ele sunt emanațiunea funcțiilor care se practică în sânul societății, iar la geneză se găsește prezența necesității și perpetuării acelei funcțiuni sociale.

Dintre numeroasele instituții care stau la temelia societății, școala este expresiunea nevoii educative a ei. În toate vremurile ca și azi, ea a servit cele mai intime năzuinți educative ale organismului social care a chemat-o la viață.

Noua configurație socială care tinde să ia trup în toate statele reclamă imperios dependența școalei de idealurile ei. Scopul școalei de azi se confundă cu menirea ce o îmbrățișează cetățeanul în noul rost al statului național. Integrarea activă a individului în angrenajul vieții naționale, se impune în mod imperios. Toate străduințele școalei se identifică cu această chemare socială.

2. Individul prin naștere și prin toată viața sa este adânc înrădăcinat prin legături atavice de frântura de viață socială și mediul cosmic în care a văzut lumina zilei. Prin naștere cât și prin viața sa ulterioară pe care o trăiește, el nu este decât o expresiune individualizată a complexului de însușiri ereditare și a împrejurărilor care-l influențează.

La introducerea copilului în școală se resimte nerespectarea specificului său regional. Școala trecutului a nesocotit caracterele proprii care i-le imprimă mediul local și regional. Pedagogia prezentului a ridicat la rangul de principiu educativ respectarea individului pornind dela specificul dobândit în funcție de mediu local și regional. Acest principiu regionalist pătruns de o puternică notă educativă, își are determinanții care l-au fixat definitiv în cadrul învățământului școlar. A pleca în învățământ și în educație dela mediul cel mai firesc, atât fizic cât și social, și ținând cont de tot ce acest mediu de-

1) Subiect dat învățătorilor la concursul pentru școlile de aplicație. Septembrie 1938.

termină în viața copilului este o urmare firească a noii vi-
ziuni, prin care începe să fie privit copilul.

Vieța sufletească a noului născut, se dezvoltă sub in-
fluența determinantă a excitațiilor ce le provoacă viața exte-
rioară. Tot angrenajul său psihic se formează în raport direct
cu mediul care-l influențează încă din primii ani. Psihologia
lui, rezultanta eredității sale și a mediului care l-a influențat.
Sensițiile, percepțiile, etc., toate sunt formate sub noianul im-
presiilor exterioare care l-au excitat. Psihismul copilului fiind
în legătură apropiată cu mediul local și regional, se impune
în educație ca o consecință a acestui determinant psihologic,
— principiul regionalist. —

Punctul acesta de vede psihologic în arta educativă, re-
clama ca normă pedagogică, pornirea dela apropiat la de-
părtat: Valabilitatea acestui principiu fiind recunoscută azi, în-
vățământul se cere să fie predat în conformitate cu acest prin-
cipiu. Prin procedarea cât mai intuitivă dela ceace ne încon-
joară la ceea ce scapă simțurilor momentan, prin aplicarea re-
gionalismului se aduce o complectare necesară intuiției. Privit
prin această prismă pedagogică regionalismul reclamă întâie-
tatea în practica școlară.

Pe lângă aceste determinante de ordin psihologic și pe-
dagogic, orientarea socială care vrea să se dea individului, im-
pune o adâncire a trăsăturilor copilului care i-le-a creat me-
diul social înconjurător. Inrolarea lui productivă în sânul na-
țiunii este o augmentare a nevoilor care i-le reclamă locul și
regiunea în care s'a născut. Nimic nu e mai firesc în educația
socială a individului, decât a-l forma în legături cât mai strânse
și puternice cu regiunea a cărei pecete o poartă el. Numai prin-
tr'o adâncire și dragoste față de petecul de pământ de care-l
leagă mormintele strămoșilor săi, individul va ști să prețuiască
ceea ce datorește națiunii întregi.

Cel educat în sensul acesta va deveni un element cu rost
bine fixat productiv și util societății de mai târziu. Socializarea
individului în slujba intereselor naționale trebuie să plece dela
o educație cu o distinctă notă regionalistă. Solidarismul social
și comunitatea de vieța națională care trebuie să îmbrățișeze
individul, își au reazimul și fundamentul în acest principiu
educativ.

Acest determinant social este reclamat azi de imperative naționale alături de ceilalți doi determinanți menționați sus, justifică întotul rostul educativ al principiului regionalist.

3. Un principiu care-și are justificarea existenței lui impune nevoia găsirii mijloacelor sau metodelor de aplicare la realitatea care-l reclamă. Sunt două metode prin mijlocirea cărora acest principiu caută să se înfăptuiască. Una este metoda Decroly zisă a centrelor de interes și a doua metoda monografică. Prin metoda centrelor de interes întreaga materie școlară, care pleacă dela mediul imediat înconjurător este grupată pe nevoile fundamentale ale vieții copilului, pe interesele lui. Toate cunoștințele ce se predau copilului sunt în funcție de interese pe care le manifestă față de mediul înconjurător. Ele sunt un drept răspuns la nevoia ce o simte organismul psiho-fizic în dezvoltarea sa. Această metodă Decrolyană se bazează pe întreaga psihologie a intereselor care se succed în evoluția copilului. Satisfacerea acestor interese reclamă cunoștințe care pentru o transmitere cât mai metodică sunt concentrate pe funcțiile sufletești: observare, asociere, expresiune.

Prin această împărțire a cunoștințelor pe funcțiuni sufletești se înlătură neajunsuri de care suferea școala trecutului: care împărțea materia pe obiecte. Principiul regionalist se cere să fie aplicat prin noua programă a învățământului nostru primar și în școala românească. S'a dat întâietate, în alcătuirea noii programe, regionalismului, dar aplicat prin metoda centrelor de interes.

Necesitatea acestui metod o justifică însăși psihologia evolutivă a intereselor copilului. Dar în afară de această metodă a belgianului Decroly, metoda monografică datorită sociologilor, s'a impus și ea ca un mijloc de aplicare a regionalismului. Ea tinde prin studiul monografic al localităților sau al regiunii, să dea copilului cunoștințele de care are nevoie.

Se pleacă dela convingerea că prin studiul monografic al regiunii sub toate aspectele ei, se satisface importanța educativă a regionalismului justificat atât psihologic cât și sociologic.

Elevii grupați pe anumite comunități de lucru, vor căuta atât la fața locului și prin ajutorul lucrărilor scrise, să se se-sizeze cât mai complet și în mod intuitiv de cunoștințele pe

care i-le poate oferi regiunea respectivă. Geografin, istoria, științe naturale, lucrărilor practice, etc., toate se vor face prin aprofundarea realității imediat înconjurătoare și care vor servi ca fundament solid și durabil în achiziționarea cunoștințelor de care ar avea nevoie în viață. În ajutorul aplicării acestei metode în viața școlară se vor alcătui muzee care vor cuprinde tot ceace amintește de trecutul, de geografia, de credințele, obiceiurile, tradițiile, preocupările și felul de viață al regiunii. Flora și fauna regiunii vor forma preocupări de studii serioase.

Alături de muzee, biblioteca se va forma din tot ce amintește și scrie de mediul local. Lucrările elevilor va fi în perfectă concordanță cu ceace interesează și ajută înțelegerea ambianței sale. Cunoștințele nu se vor rezuma numai la limitele regiunii ci ea fiind considerată ca o celulă indestructibilă a organului social care o integrează, și se va mări paralel cu puterea de compresiune¹⁾ a elevului pentru înțelegerea întregului mănunchiu de cunoștințe care-l leagă de trecutul neamului său și școala prin idealul său îi impune. Elevul va ejuage la o concepție unitară despre lume și viață, progresiv cu posibilitățile sale de asimilare, pornind dela concretul imediat care vor fi unificate și aprofundate în întreaga sa educație.

Această metodă monografică, de și bazată pe considerațiuni sociologice susținute la noi cu multă insistență de Dl profesor de pedagogie socială I. C. Petrescu, este un mijloc eficace de transpunerea regionalismului în practica școlară.

4. Prin mijlocirea acestor două metode, principiul regionalist tinde să ia ființă în educația școlară. Ele indică drumul care trebuie să-l îmbrățișeze școala noastră pentru a se adapta cât mai mult realității locale și regionale. Dacă trecutul ne dă o școală aproape străină de realitatea noastră națională, azi imperativul categoric al școlii românești este punerea ei în serviciul statului și a destinului vieții naționale. Printr'o integrare, cât mai justă și mai adecuată nevoilor impuse de mediul în care s'a creat, școala noastră va fi expresia vie a funcțiunii educative care impune recenta configurație statală a națiunii.

Individul care o parcurge nu va mai fi un desrădăcinat de mediul său de baștină cu creierul îmbăcsit de sterpiciunea diferitelor teorii, ci va avea rădăcini adânc înfipte în comunitatea de viață sufletească a națiunii a cărei menire o servește. Prin această orientare a școlii, indivizii înrolați în angrenajul social se vor indentifica prin ocupări și creații cu viitorul statului și școala va fi exponenta realității naționale.

Petru Șerban, șc. apl. Timișoara

¹⁾ Probabil e vorba de neologismul „comprehenșiune” (din fr.) care însemnează: înțelegere. (N. R.)

DIN CĂRNȚUL MEU DE CONTROL

de Iosif Târziu

IV

— În loc să-și gospodărească copiii după ce-au prins puțere și sunt pregătiți sufletește în anii prescriși de lege, îi lasă în întunerecul satelor și sălbăticia codrilor și până a nu fi în stare să dea naștere unui copil și nici să-l îngrijească, îi căsătorește după voința părintească, ca în 2-3 luni să-i desfacă ori umple de »batică«.

— *Ce folos zic, de munca mea și ce nenorocire pentru acești copii cari toată viața se însoară și se desfac, umblă prin procese cari ruinează averea și sănătatea, iar copiii lor umplu lumea flămânzi și goi, iar la urmă, tot fara-i de vină?...*

II. Activitatea extra-școlară.

În ce privește raporturile școlii și învățătorului cu satul, le-am găsit foarte slabe. Majoritatea învățătorilor ce s'au perindat la această școală au fost copii fără pregătire, morală mai ales, iar pe deasupra, nu i-a favorizat aptitudinea lor: căci unul fusese Jandarm iar altul a devenit Jandarm. Ceiace nu armoniza deloc cu pregătirea unui învățător. Deci, neavând nici o legătură cu școala, singura lor activitate fiind petrecerea băntura, și femeia era și drept ca progresul să fie nul.

Acest fel de a se comporta al învățătorilor dinaintea mea lăsând foarte mult de dorit, era și natural ca învățătorii ce le-a urmat să fie considerați la fel.

Singurul învățător dintre înaintașii mei, care a fost aproape de înălțimea misiunii sale și a lăsat ceva urme la școală și în sufletul poporului a fost Olteanul Aurel Căndea, care pentru munca sa și purtarea sa, a rămas incrustat în memoria noastră.

Aceasta e situația pe toate fețele, a școlii primare de stat din Măgulicea, ce-am luat-o în primire la 10 Septembrie 1932.

Ce-am făcut?

1). În administrația și gospodăria școlii.

a). Am inventariat avutul școlii care se evalua la venirea mea la 21,300 Lei.

b). Am descoperit pe cei ce-au defraudat școala însă, neavând probe suficiente, nu pot deschide acțiune publică.

c). Am format dosare în regulă, păstrând cu sfințenie cel mai mic act.

d). Cu toate piedicile puse am scos dela întuneric din 65 înscriși 50 copii în 1933 iar în 1934, 48 din 71 înscriși.

e). Am obținut dela județ un ajutor în sumă de 3951 Lei pentru reparația șcealei în exterior și construcția fântănei la care se mai adaugă și vre'o 600 Lei dela comună din banii votați de ea pe seama școalei, pentru care mulțumesc primarului și Conziliului Comunal din vremea aceea, cari-au înțeles nevoile școalei. Tot dela Județ am mai primit suma de 3000 Lei în 1932/33 pentru plata datoriilor curente și restante.

f). Am astupat pivnița școalei care nu se mai putea folosi.

g). Am ridicat gardul școalei, și am plantat sălcâmi pe lângă șanț, spre a ține pământul să nu se surpe.

h). Din datoria de 6954 Lei a școlii am achitat 2510 Lei.

i). Grădina școalei ce era pustie și cu gropi, am plantat-o cu pomi și alți copaci: 14 meri, 1 păr, 12 pruni, 1 frăgar și trei total 32 pomi. 90 sadă plus 90 brazi, plus 670 sălcâmi total 850 copaci cu intențiunea de a forma un gard viu. Aceștia toți i-am cumpărat cu banii mei iar parte donație dela oameni și i-am transportat cu spesele mele fiind plantați de mine și ajutat de copii.

j). Am pus 350 sălcâmi și brazi la locul școalei numit »Gepu«.

e). Am curățat din locul acestei școale, de spini 3/4 jugăr cari L-am cultivat cu grâu, cartofi și plintat cu 13 pruni și cireși.

m). Am provizionat școala cu lemne pentru anul viitor prin aducerea de către oameni 1—2 care în chip obligator în schimbul amenzilor pe care le am șters în urma trimerii copiilor la școala, cruțând astfel comuna de cele 2000 Lei cari s'ar fi trecut în bugetul anului viitor.

2). Activitatea școlară.

a). Am realizat frecvența școlară de 80—90%, înlesnind totodată și pe părinți la munca câmpului, prin aducerea copiilor la școală pe 1/2 zi/trei clase dimineața și două după masă.

b). Am procurat cărți pentru copii în sumă de 700 Lei din banii servitorului a cărui muncă am efectuat-o cu școlarii, precum registre de 1335 lei ș. a.

c). Am obținut cărți pentru copiii săraci în sumă de Lei 300 dela comitetul șc, Județan iar 350 Lei dela subsemnatul.

În cursul celor 2 ani de învățământ, au intrat în averea școalei sau pentru reparații, întreținere și construcție prin donații ajutoare dela particulari, Județ și Cassa Școalelor, suma de 11.205,50 Lei. Suma aceasta în vremuri de criză și pentru școala din Măgulicea înseamnă un mare câștig. Aceasta e oglinda felului de cum s'a interesat Comitetul școlar care merita laudă.

Și fiindcă munca nu-i numai a mea ci și a președintelui Com. școlar Terente Iuga, care a stat alături de mine atât cu banul cât și cu mintea, propun Rev. șc. Județan și On. Cassă a Școalelor să recompenseze pe acest om care într'o vreme destul de grea și când țaranul nostru rob al pământului și-a părăsit casa și ogorul lui pentru a ține de coada politicianilor, a înțeles cel mai bine cum trebuie să-și facă datoriile către țară.

Activitatea extra-școlară.

În afară de școală, am ținut un contact strâns cu sătenii, am ținut la ei, i-am ajutat cu vorba și fapta, nu m'am certat cu nimeni, n'am nedreptățit pe nimeni și n'am avut purtare ușoară.

Prin două serbări școlare și mai multe adunări ocazionale, intenția mea a fost nu de a petrece, pecăt a apropia pe oameni și învățător, știind că aceasta numai atunci muncește cu cu drag, când vede lumea alături de ei.

M'am străduit cu părintele Iuga Laurentie și mai mulți intelectuali și oameni de bine din notariatul Vârfurile să punem la *Vârfurile, temelia unui «Cămin Cultural»* care după programul conceput și felul cum avea să se execute, era de un real folos pentru săteni. Și credem noi că, cu străduință acest cămin v'a vedea lumina zilei. (Din bunăvoința Dlui fost prefect Dr. Ioan Groza și cu sprijinul lui, acest cămin e în curs de zidire cu osteneala Dlui Dr. Iova medic de acolo. Nota scriitorului).

La cercurile culturale, în societate și în școală, am adus o contribuție care numai un rău-voitor ar putea-o contesta.

5). În Politică: Politica am privit-o prin prisma intereselor comunei. Am sfătuit pe oameni să nu țină decât cu cele partide cari au făcut ceva pentru țară și prezintă destulă garanție de pace și progres, iar nu de distrugerea României Mari, pentru care a vărsat sângele 800.000 de martiri, iar pe de-a-supra ne-a costat 50 de milioane lei.

Și am stăruit în special să țină comuna cu toată inima la acei ce ne-au promis ceva din »Pădurea Bodești« și podul peste râu și despre care credem noi că vor fi în stare să facă ceva. Nu toată lumea a ascultat însă și atunci când era mai sigur de câștigat ceva, în loc să fim uniți, am început a ne împărți în cete și a ne certa dela săraca noastră primărie dela care nu nu numai că nu poți câștiga nimic, dar pierzi.

Totuși au fost oameni cari au pus interesele comunei mai presus de interesele primăriei și dacă se va câștiga ceva din cele 2 lucruri ce noi le cerem mereu, meritul se cuvine oamenilor cari-au fost cu mine: Iuga Ioan, Iuga Petru, Iuga Traian, Sirca Ioan etc. Dar durerea cea mare e că acei ce n'au stat cu noi, o parte din ei ne-au și încurcat.

Aceasta e activitatea mea timp 2 ani.

Aceste sunt fapte cari grăiesc.

Fine

Cred că publicarea acestui memoriu a contribuit mult la arătarea împrejurilor meștere în cari muncesc acești învățători, fără mulțumiri și fără recompensă la cari ei nici nu reflectează. *Iată învățătorul model și ideal.* deci atâta timp cât avem astfel de elemente să sperăm în curățirea buruenilor din agrul culturii românești. Eu așa cred și credința mea nu mă înșală.

va urma

Slucium

*Mi-e gândul o stâncă pe-a viselor maluri
Cu fruntea încinsă 'n cunună de stele.
Mi-e spumă viața pe-a vremilor valuri;
Sunt barcă, — pe marea durerilor mele...*

*Mi-e cântul furtună culeasă din zare,
Intind peste creste-a tăcerilor strună
Și 'n doine de seară adesea îmi pare
C'aprind câte-un fulger în rugă străbună .*

*Când spumegă cerul în nopți cu furtună
Și-un fulger troznește pe șuier de vânturi.
În mine viața rânjește nebună,
Mă leagănă vise spre alte pământuri ..*

*.. Chema-voiu tăcerea, — făclie să-mi poarte
Pe căile vremii spre zări mai senine,
S'adoarmă și vermi cu mine în moarte,
S'aud nemurirea cum cântă în mine!...*

IULIU SABIN

Cooperatie

SATUL ROMÂNESC

va progresa, se va civiliza, în măsura în care se va desvolta activitatea cooperatistă

(Prof. univ. dr. **Victor Jinga**)

Inițiativele Regale în domeniul social, au dovedit, prin rezultatele lor, de o importanță covârșitoare, că satul este cea mai vie realitate românească. Cevamai mult: România va fi un factor activ în istoria sa și a lumii, numai în măsura în care satul românesc va trăi o viață conștientă și progresistă, pe un plan de existență superior celui de azi.

In aceste constatări stă origina ritmului nou și a serviciului social. Aci stă cheia misiunii Școlii, Bisericii Cooperative și celorlalte instituțiuni naționale sociale.

S'a spus și simțim cu toții că s'a spus adevărul, că, sâmburele crizei mondiale, actuale, este în spirit. Cu alte cuvinte parcurgem o epocă de gravă criză spirituală, când materialul — economicul — este pus de fapt pe primul plan al vieții. Dar, această constatare nu trebuie să fie motiv de micșorare, nici de mărire a faptului în sine, care aparține

Dr. VICTOR JINGA Ministrul Cooperatiei și celorlalte instituțiuni naționale sociale.

ordinei naturale a evoluției vieții popoarelor. Ci trebuie să fie imboldul adaptării la situația cunoscută.

În istoria omenirii, au dominat pe rând și spiritul și materia, fără să se nimicească; ba se poate argumenta că, controversă lor este necesară existenței lor.

Criza actuală nu este, după părerea mea, criză esențială pentru spirit nici așa de gravă, ca în alte vremi, ci, este o criză de **punct de vedere**.

În prezent, materia nu face concurență spiritului, la existență; dar este considerată ca o bază necesară decolării spiritului.

Aci stă rolul covârșitor pe care îl are economicul în viața unui popor, rol care nu însemnează nici negarea spiritului, nici măcar împiedecarea avântului său; ba, din contra.

* * *

Spuneam la începutul toamnei trecute și a anului acesta școlar, că începem lucrul la revista noastră »într'o viață nouă a Neamului, cu conduceri noi, pe un drum nou«. Acum, la începutul primăverii, tot o înnoire ne prilejuiește să afectăm cooperăției în general și cooperăției arădane, în special, mai multe pagini ca de obicei.

Pentru că în mâinile învățătorilor se află viața celei mai mari părți din cooperăția județului Arad. Pentru că învățătorii i-au dat avântul și spiritul de azi. Pentru că învățătorii îi vor da amploarea de mâine.

Este foarte util deci, pentru noi și în interesul național, a ne apropia gândurile îndrumătorilor noștri; a lua contact cu grija pe care conducătorii Statului nostru o au pentru ridicarea acestui popor.

Desigur, dl profesor universitar dr. Victor Jinga — actualmente ministru al cooperăției — este unul dintre marii prieteni ai Învățătorilor și înțelegător al rolului important pe care învățătorul și Preotul — Școala și Biserica, îl au în redresarea economică a Neamului.

La Teatrul Național din Cluj, cu ocazia unui festival cooperatist, ținut chiar în pragul acestei primăveri, Dsa a spus:

»Tărănimea română n'a trebuit să învețe dela alții practicarea simfului și acțiunii solidariste. În viața satelor no-

stre întâlnim multe și variate forme de manifestare ale simțului social: **claca, hora, șezătoarea, imașul și altele** sunt forme străvechi ale conviețuirii lumii noastre dela sate. Satul însuș, cu toate deprinderile și așezările lui, este una din cele mai plastice afirmări ale solidarismului social. Dincolo de hotarele lui întâlnim viața solidară a celor de pe o vale și apoi — în limite tot mai largi — întră provincia, Nașiu-nea, Statul până la acele componente de totdeauna ale solidarității umane.

La noi, cooperația a parcurs — în cei aproape 60 de ani de când a pornit la drum — o cale de dese suișuri și coborâșuri, a realizat lucruri mari dar a produs și destule decepții; și cele dintâi și cele din urmă au atârnat în mare măsură de oamenii cari au militat succesiv pentru ea.

Satul românesc va progresa, se va civiliza, în măsura în care se va desvolta activitatea cooperatistă. Economiceste, cooperația are 3 misiuni mari pe seama țărănimii și alte mai mărunte: prin cooperație țăranul poate produce mai mult și de mai bună calitate — cooperația agricolă —; poate vinde produsele la prețuri juste, conservându-le în bune condițiuni — cooperația de valorificare —; își poate procura la prețuri convenabile mărfuri bune și credit cu dobânzi scăzute — cooperația de consum și credit.

Școala, biserica și căminul satului vor fi cu folos frecventate în măsura în care va exista o cooperație vie.

În confuzia și multiplicitatea doctrinelor, cooperația se menține cu tot prestigiul și cu toată strălucirea. Nici un moment ea nu a încetat de a spori și fructifica posibilitățile de consolidare și de afirmare înaltă a societății. În țări ca Danemarca, celelalte țări scandinave, Elveția, Anglia, Germania, etc., cooperația ține steagul și sub faldurile ei sunt îngrămădite imense mulțimi. La noi, cooperația de credit, obștiile și alte forme de activitate cooperatistă au contribuit mult la ridicarea satelor; creditul popular eștin, accesul la pământ al țărănilor, organizarea lor pentru exploatarea forestiere și altele s'au obținut numai prin cooperație.

S'au făcut și greșeli destule, abateri grave dela linia morală; totuși soarele cooperatist nu poate fi întunecat; să fim seamă câte din aceste greșeli, abateri morale și rui-

nări s'au produs în celălalt sector de activitate economică, ajutat din plin, poate prea mult, de Stat. ca să se redreseze. Numai că necazul în cooperatie — unde e angajată multă lume, — are răsunet ma mare.

Chemarea pentru a intra în rândurile cooperativilor o adresez în numele ideii de progres și de consolidare a țării.“

Ion D. Ungureanu

INVĂȚĂTORII ÎN MIȘCAREA COOPERATISTĂ A JUDEȚULUI ARAD

Fără să luăm în considerare »Banca Invățătorilor din Arad« și »Librăria Invățătorilor« care sunt puternice instituții cooperatiste profesionale și contează în mișcarea cooperatistă generală a județului ca unele dintre cele mai sănătoase, mai viabile și mai bine gospodărite, trebuie să constatăm că, și celelalte cooperative din județ s'au înființat cu inițiativa sau cu concursul învățătorilor din satele respective — în majoritate.

Invățătorii au înțeles de timpuriu că toate celelalte activități de ridicare a poporului se fundează pe nisip, dacă se neglijează ridicarea economică a poporului de jos, ridicarea standardului său de viață, care, numai prin cooperatie se poate realiza.

Cooperatiea este singurul mijloc de a lupta cu sorti de isbândă contra streinilor din sate și dela orașe, retransați în puternicele lor instituții sau firme comerciale — cu vad stabilit, credit nelimitat și cu rutină comercială.

Fiecare învățător numai atunci poate considera că și-a făcut datoria către Neam, când, paralel cu Școala ridică și Cooperatiea.

Guvernul a înțeles să facă din această cerință nu numai o datorie elementară pentru învățător, legiferând cooperatiea printre condițiile de înaintare în grad, ci, *un imperativ eco-*

nonmic al ritmului nou, legiferând că sătenilor și intelectuașilor săi nu li se vor da credite decât prin cooperative — cu mari și excepționale avantagii.

Acestea echivalează cu obligamentul de a înființa câte o cooperativă (și e bine să fie mixtă: producție, valorificare, credit) în fiecare sat, pentru a nu lipsi pe săteni de sprijinul Statului.

În acest scop, centrul a întărit poziția morală a Federației cooperative «Zorile» din Arad, înlăturând vechea conducere și instalând o conducere nouă, compusă din dnii: profesor *Ilie Ardeleanu* dela Liceul comercial ca președinte, *inginer Savu* directorul Serviciului Agricol, ca vice-președinte, dnii: învățător pensionar fost inspector școlar *Iosif Moldovan*, învățător *Ion Lascu*, preot *Iosif Păcurariu*, medic veterinar *dr. Marta*, *dr. A. Crișan* ca membri. În comisia de cenșori au fost numiți dnii: învățător *Teodor Țundre*, învățător *Ion Ungureanu* și dl contabil *Cordos*.

Numărul mare de învățători din compoziția acestei conduceri este o dovadă de încrederea de care se bucură învățătorimea în Stat și trebuie să fie pentru noi un îndemn pentru o masivă acțiune de cooperatizare a județului și de afiliere la Federația, pentru a putea veni în ajutorul poporului.

Iată datoria noastră de azi înainte, care se cere împlinită fără întârziere.

cooperator

Redactionale

Mulțumire. Școala Vremii mulțumește colegului preot *Sabin Mihușiu* învăț. pensionar, pentru munca pe care a depus-o din dragoste, în folosul revistei, ca administrator ani de zile.

Părăsind postul de administrator, în locul dsale a fost numit iarăși un vrednic dascăl, în persoana dlui *Iulian Pagubă* din Arad.

Literatură

GÂNDURI ÎNTR'O BIBLIOTECĂ

de: **Coriolan Bărbat**

Intr'o după amiază liniștită, când prin sălile Palatului Cultural (Arad) mai stăruiau, umbrele trecutului, am rămas singur adâncit în priveliștea cărților din bibliotecă. Pe rafturile urcate până'n tavan se înșirau miile de cărți, unele cu învelișuri vechi, altele legate în scoarțe noi, dar toate orânduite cu pricepere și grije părintească de către profesorul Covaciu, bibliotecarul Palatului Cultural. Prin aer se respira mirosul de hârtie veche, acel miros caracteristic »de bibliotecă«, ce nu se poate asemăna cu nimic, ce te adâncește în gânduri și-ți evocă spiritul trecutului, făcându-te par'că, atent, să vorbești încet și să umbli în vârful picioarelor.

Privirea mi-am plimbat-o peste rafturile încărcate cu cărți, cu foarte multe cărți. M'am oprit la scrierile celor dintâi deschizători de drumuri în literatura dramatică românească: Vasile Alexandri, visatorul dela Mircești, Barbu Delavrancea »istoricul«, B. Petriceicu, Hașdau filozoful, apoi veșnicul actual I. L. Carageale, marele satiric.

* * *

Și în liniștea de după masă a bibliotecii mi-a apărut comora literaturii dramatice universale, în toată strălucirea ei. Cimitirul acestei comori este bibliotecă, unde se mucegăesc sub păenjenişul vremii piese admirabile, roluri irezistibile. Posibilitați făcătoare de efect extraordinar, somnolează sub straturi de praf.

E aci Shakespeare, care nu se va ofili nici odată. O reprezentare Shakespeare-iană înviorată cu o regisare mai adaptată, întinerită cu noi talente actricești, nu va fi lipsită de efectul necesar ori cărei piese bune, nici chiar în zilele noastre de zăpăceală și nervozitate gălăgioasă. Nici nu mai vorbesc despre Molière care odihnește la noi în groapa comună a traducerilor demodate și care ar putea fi foarte ușor readus la viață pe sceneln noastre, prin traduceri bune și impregnate

cu abilitate satirică specific Molière-iană. Și-a-poi, aceste noi traduceri, aduse pe scenă de cătră talentele noastre actoricești bine inzestrate, am avea, atunci, cu certitudine, *o renaștere Molière-iană și teatrală*. Publicul, în acea izbucnire de răs sănătos până la lacrimi, s'ar dumiri, vai, cu inima strânsă și adânc meditănd, că acest Molière: câte are de spus tocmai timpului nostru!

Nici aceia nu ar fi o încercare tocmai lipsită de șansă, dacă directorii de teatre ar face încercare, cu umorul, satira și comicul străvechiu din piesele lui Aristofan, Plautus, sau Terentius, — desigur, într'o prezentare nouă, ingenios regisată și cu pulsație mai animată. Acolo e Calderon, acolo Lope de Vega — îndeosebi »Columb«, — Tiros de Molina, acolo acel trio de tragedieni ai vechei Elade, Aischyl, Sofocle și Euripid.

Sunt acolo marii scriitori de comedii ai Franței, Pailleron, Bisson, Henvequin, Capus, Fleurs, Caillavet, Gavault, Feylau, Labiche, Augier, Najac. Trebuesc reînviate poveștile teatrale ale lui Maeterlinck, în toată bogăția lor închipuită teatral-decorativ. De ce nu se face încercare cu ingeniozitatea lui Mariveaux, sau Beaumarchais, — uitați prin cine știe ce rafturi dosite de bibliotecă? Acolo e Schiller, Byron — cu »Cei doi Foscari« și »Marino Falieri«. Ar putea fi recomandabile, nu numai ca probă, »Filip al II-lea« de Alfieri, iar din ciclul Schillerian, »Fiasco«, »Don Carlos«, »Vilhelm Tell«, »Stuart Maria«, sau »Fecioara din Orleans«. Câte-o reprezentație stilizată cu Corneille și Racine, ar fi un desert spiritual pentru cunoscătorii de artă. Dela Dumas-tatăl poate fi reprezentată: »Domnișoarele din Saint«Cry«, iar delo Dumas-fiul: »Francillon« și »Cazul Clemenceau«. Foarte mult conținut teatral găsim în dramele istorice ale lui Grillparzer (susținătorul muzicei lui Rossini) și Grabbe. Dece nu întâlnim pe scenele teatrelor nici una din piesele lui Gerhardt Hauptmann? Ar fi o încercare senzațională reprezentarea trilogiei Niebelungilor de Hebbel, sau aducerea pe scenă a dramei »Michel Angelo« scrisă de autorul »Iudithei«. Din Victor Hugo am dori să vedem: »Cromwell«, Ruy-Blas« și »Lucreția Borgea«. Dar unde a rămas de pe afișele noastre Hoffmanns-thal? Și chiar unde Lessing și Kleist? Ca să nu mai amintim de Rostand! Nu avem un pro-

gram Ibsen, — și ce păcat, că, nu! Cehov, Björnson, Wilde, lipsesc cu desăvârșire de pe afișele teatrale. Și ce inchipuire fastuoasă și romantică este »Wildenbruch«! Longfellow are o »Tragedie divină«. E o capo d'operă teatrală, cu un conținut de roluri eminente! Pe Bernard Shaw și Luigi Pirandello îi întâlnim foarte rar în programele teatrelor.

Nu trebuie disconsiderați cu totul, nici Victorien Sardou și nici Hermann Sidermann. Ca să nu mai amintesc de giganticul Goethe, cu »Clavigo« și »Iphigenia«.

La ce aș mai înșira piesele lui Balkie, Kistermaecher, Bataille, etc., etc., cari de asemenea se odihnesc în mormintele fără sema a rafturilor de bibliotecă?!...

* * *

Nu trebuie să uităm autorii români, pe cari, în aceste gânduri rezumative, îi amintesc în încheiere, dar cu mai multă dragoste. E aci romanticul Zaharie Bârsan, Victor Ion Popa, Mihail Sorbul, Tudor Mușatescu. Oare ne mai amintim de A. Herz? Dar de Gib. I. Mihăilescu, de Camil Petrescu, etc.? Prin cine știe ce rafturi de bibliotecă, stau retrase, par'că într'o muștrare blândă, operele de valoare: »Domnul Notar« și »Meșterul Manole«, ale cântărețului pătimirii noastre ardelenne Octavian Goga! Intr'o bibliotecă particulară stau necercetate, prăfuite doar, piesele în manuscris: »Decebal«, »Mona Lisa«, »Messalina«, »Uliul«, »Din ură«, »Două lumi«, ale gentleman-ului literary, care semnează sub pseudonimul Ion Talpă...

...Toate acestea mi-au venit în minte incidental, în liniștea de după masă a bibliotecii, în timp ce-mi repetam oarecum cu îngrijorare: »Ei bine, unde este cartea corespunzătoare, ce duce spre țintă?«

E aci cartea! Și încă multe, multe cărți, deschizătoare de drumuri ce duc spre țintă!

Picături de otravă

— fără supărare —

Lui Șeitinean Ț care a voit
să mă asfixieze cu cantitatea
de antidoturi

*Calificat după produs,
Ai mii de inspirații...
Mi-e frică să nu fii di-trus,
De auto-fabricații!*

Dlui V. Lădaru

*Eu știu că ești cam supărat,
...Că numai apă chioară ți-am servit...
Pe viitor însă-ți promit,
Că-ți voi servi și un.. rahat!*

C. Mnerie

Antidot la „Picături de otravă“

Impunsături de ac
Cari nu prea plac

Colegului Mnerie

*Schița „Prima Vânătoare“,
Zici că ți-a produs amar.
Să te 'ndulcești frățioare
Îți trimit »rafa«... ca dar.*

Colegului Ion Ungureanu re-
dactorul revistei „Școala
Vremii“

*Cu ghiozdanul subsioară
Redactorul Ungurean
Își dă aere grozave
Dar nu lucră nici... d'un ban.*

Unui director îngâmfat

*Te crezi prea teribil
Dar ești un pitic
Chiar și ca director
Ești grozav de mic!...*

P. Zoțiu

C R O N I C A

Radu Petre:

**Problema Intereselor
și Metoda centrelor
de interes**

*Ediția II-a. Editura „Cultura
Românească” S. A. R. Bucu-
rești I. — 1939. Prețul 70 lei.*

Lumea didactică cunoștea ediția I-a a acestei lucrări, încă de pe vremea când Metoda centrelor de interes era doar o *problemă* ce interesa pe pușini, nu o *modă* cum este astăzi.

De altfel, după cum lasă să se înțeleagă autorul, încă dela pag. 5-a, metoda aceasta corespunde necesității de »*reînnoire a învățământului*«, ca formă; în fond, constatăm noi, învățământului nu i se schimbă nici cantitatea, nici calitatea și nici scopul, prin această metodă.

Metoda centrelor de interes pretinde a fi în serviciul școlii pentru viață, prin viață în care »*principiul de bază îl formează principiul mediului înconjurător, care este principiul vieții, legate strâns de interesele copilului*« (lucrarea de față pag. 6).

Dar nu ni se lămurește care interese. Interesele pe care le are copilul? Sau interesele pe cari presupune educatorul că le are?! Pe de altă parte ni se pare că principiul mediului înconjurător nu este principiul vieții, deci nu de acesta se simt legate organice interesele copilului. Pare-se că

adevăratul principiu al vieții este nașterea, trăirea și moartea și că interesele copilului sunt legate de aceste fenomene ale vieții. Toată lupta omului în jurul acestora se dă, pentru a le smulge misterele pen ru a le domina și utiliza. Așa gândim noi.

Mediul înconjurător este o noțiune vagă cu un conținut imprecis, despre care se știe de unde începe, dar nu se știe unde sfârșește, pe nici unul din planurile pe care se poate manifesta.

Rolul *mediului imediat înconjurător*, în educația practică, ocupă un loc bine precizat cu sute și mi de ani mai înainte de Decroly; ca mijloc educativ, ca material de învățământ, ca punct solid de pe care sufletul își ia sborul său cuceritor. În această parte Decroly nu aduce nou decât fixarea anumitor obiecte ca centre presupuse ca interesând pe copil, momindu-l prin aceasta la cunoașterea întregii existențe. Iată partea bună, deși este de discutat, dacă aceasta este o noutate și, dacă paternitatea ei poate fi atribuită exclusiv lui Decroly.

Cetind instructiva lucrare a dlui Radu Petre ne vin în minte atâtea lucruri pe cari le-am întâlnit în lecturile noastre pedagogice sau filosofice, anterioare lui Decroly, încât atunci, când ni se spune (pag. 34) că Decroly împarte programa pe funcții psihologice: *observare, asociație și expresie*, nu pe obiecte de învățământ, noi nu vedem nimic nou,

În aceasta, în fond, care să nu fi fost spus de filosofii pedagogi naturaliști sau empiriști. Etapele lui Decroly (observare, asociația și expresia) nu sunt altceva decât exact procedeul inductiv dela concret spre abstract — dela aproape la depărtat — dela cunoscut la necunoscut etc., cu paternitate complexă care se pierde departe peste veacurile trecute.

Dar, nici în fundamentul principial al metodei Decroly nu găsim originalitate. Căci, principiul *concentrării materiilor de învățământ...* pentru câștigarea unui ansamblu de idei (pag. 35). ni era cunoscut din ceace se numia acum vreo 20 de ani: *corelația între materiile de învățământ.*

Dacă luăm în discuție cel de al doilea principiu — al *globalizării în învățământ* — care are alt înțeles decât concentrare (concentrarea păstrează atenția asupra părților cari compun obiectul sau grupul, în timp ce globalizarea se dispensează de acestea, fixând atenția asupra totului) ne aducem cu ușurință aminte că am citit undeva, că într'adevăr copiii privesc global lucrurile — fapt cunoscut de veacuri — că acest fapt este un defect al copilăriei, care dispare pe măsură ce se formează puterea de analiză, dar rămâne și omului matur pentru tot ce nu-l interesează.

Deci, între globalizare și interes ar exista contradicție, ceace nu le-ar putea face să stea alături într'o metodă, decât numai în cazul când ne-am folosi de defect pentru a-l combate, ceace nu-și propune Decroly.

Ar mai fi de discutat *principiul centralizării* materiei de învățământ, care înseamnă concentrarea în jurul unui obiect central. Dar fiindcă se folosește mai mult în formula: *centrele de interes*, spunem o vorbă despre aceasta.

După cum nu se precizează dacă este vorba de interesele reale ale copilului sau despre acelea pe care educatorii presupun că le au copiii, tot astfel suntem lăsați în nedumerire asupra centrelor de interes. Asume, nu ni se precizează dacă este vorba de un fapt interior al copilului care își grupează interesele pe centre, sau de un fapt exterior, al educatorului, care are interesul să-și sprijine planul său educativ pe anumite centre, sau idei pivot, ale acțiunii educative.

Până la pagina 38 domină ideea centrelor de interes ca fapt psihic — interior — al copilului. Dela pagina 39 însă, unde se dau exemple de aplicare a centrelor de interes, domină ideea centrelor de interes ca fapt didactic, exterior, cristalizat în formula: »*centru de interes al activității școlare*« (pag. 39, după Dr. Jean Demoor, din „Știința Educației“ pag. 341).

În partea ultimă a lucrării se arată sumar părerile pentru și *contra* ce se aduc acestei metode precum și atitudinea finală a Școlii românești față de ea. Din această parte aflăm faptul important că metoda nu este adoptată ci, este programată pentru experimentare și adaptare.

Lucrarea dlui Radu Petre este prețioasă prin informațiile pe cari ni le dă asupra metodei centrelor

de interes, dar mai ales prin faptul că provoacă în lector răscolirea întregului său bigaj de cunoștințe actualizându-l.

Succesul cultural al lucrării fiind asigurat prin conținut, cred că cel material nu poate fi mai prejos, deoarece învățătorii trebuie să se informeze și să studieze serios problema, ei neputând rămâne numai cu cunoștința de suprefață asupra unei probleme îmbrățișată oficial de Școala Românească.

Yung

★

John Dewey...
Eveln Dewey:

Școalele de mâine.

Numele lui J. Dewey este cunoscut publicului românesc familiarizat cât de puțin cu chestiunile de educație.

Concepția lui ne-a rămas re-zumată concis în caracterizarea ce i-a făcut-o prof. E Claparède în prefața lucrării: Școala și copilul. Este recunoscut ca un susținător al unei pedagogii genetice funcționale și sociale.

Pătruns profund de rezultatele psihologiei științifice a copilului luptă pentru întronarea unei educații cât mai naturale în școală. Concepția rousseau-niană, care vede în educație un proces natural de dezvoltare, este mobilul pe care-l vrea realizat în școala de azi.

Plecând dela aceste vederi asupra educației, privind-o ca o dezvoltare naturală, — în întreaga

lucrare: „Școalele de mâine”, tinde să evidențieze modul practic cum s'a înțeles să se realizeze această concepție în diferite școli inovatoare față de rutina celor tradiționale. Ideile cele mai moderne emise asupra psihologiei copilului, nu sunt trimbițate teoretic, ci sunt exemplificate pe teren în diferite școli experimentatoale. Toate cele XI capitole ale lucrării sunt o evidențiere practică a posibilității înfăptuirii unei educații naturale, respectând cerințele și condițiile de creștere ale copilului, în strânsă dependență de imderativele societății căreia îi aparține și care-l integrează ca un element productiv.

Schimbări revoluționare au trebuit să se producă în program și în însăși metoda cum își însușește copilul materialul. În locul copilului receptiv și docil, se substituie copilul care învață prin acțiune.

Munca ridicată la rangul de mare forță educativă, este prețuită nu în sine ci ca un exercițiu de formare mai mult în noile școli din Chicago, Tavilhope, Gari, etc., Ed. fizică primește o semnificație cu totul deosebită, fiind considerată ca bază reală educației sufletești.

Jocul și libertatea primesc o deslegare firească în funcție de muncă cu înțeles foarte adânc. Prin muncă se rezolvă practic autinomia dintre libertate și rigorism, designându-se marginile și sensul libertății individuale.

Munca fiind înțeleasă de natură socială, rezultă că școala trebuie să ajute o educație socială de adaptare a individului comu-

nității. Considerată astfel, școala devine un cămin social și se impune o readaptare a educației la transformările sociale și intelectuale pentru a nu rămâne în afara cerințelor vremii, anacronică. În toate școalele înfățișate, munca temperată de coloritul utilitarist, — caracteristic anglo-saxoanelor, — este factorul educativ mai important.

Tot prin munca în comun ajunge individul să-și limiteze drepturile și să-și recunoască datoriile, fiind astfel un element bine pregătit și apt pentru conducerea „prin și pentru popor”, adică democrația americană.

Ilustrarea prin realizări practice a celor mai încântătoare principii: activist, individualist, libertății, comunități sociale, etc., este menirea întregii lucrări.

În vremurile de azi, înbâcșite de atâta teorie și principii doctrinale de educație și învățământ când din acest noian de curente o realizare pe teren îți pare o ficțiune, lucrarea „șc. de mâine” are parcă menirea de a te trezi la realitate, punându-ți faruri înaintea ochilor, deschizându-ți sau arătându-ți drumuri și dându-ți sugestii pentru viitorul „școalelor de mâine”.

Petru Șerban

Dimitrie Boariu

fost învățător și revizor școlar: O viață trăită în Școală.

Editura proprie. Tipografia Ion Mayer, Chișineu-Criș jud. Arad — 1936. Format de buzunar, în 60 pagini. Costă 15 Lei.

Di Dimitrie Boariu este un dascăl din vechea pleiadă; tipul dascălului de dinainte de război încadrat în școala postbelică, cu un ritm prea suplu, prea dinamic.

Dascăl bun, educator îndrăgostit de meserie, spirit practic, dar nu lipsit de idealism, cumular, a ocupat în timp și deodată mai multe funcțiuni care aveau gradul lor de rentabilitate. Fost învățător, fost revizor școlar, fost președinte al Asoc. jud. fost președinte al Băncii Inv., fost președinte al federației Zorile, fost președinte consilier, censor — în altele — etc. etc., etc., în toate a lucrat cu râvnă, dar cu puțină înțelegere pentru tineret și viața nouă, căci avea impresia că numai prin dânsul se mai mențin aces e instituții, dar, după dânsul toate se vor prăbuși.

De aceea dânsul a fost pentru urmașii mai tineri, ca o redută tare care n'a cedat decât silit, pas cu pas, pozițiile, prin lupte care au făcut epocă.

Dsa n'a avut niciodată intuiția plecării frumoase.

Cărțulia sosită la redacție pentru recenzare, este o lucrare caracteristică, care spune ceva, într-o formă îngrijită, dar nu spune tot.

Valoarea ei nulă din punct de vedere documentar este interesantă din punct de vedere psihologic.

Cartea vrea să fie o autobiografie. Este însă o amestecătură de amintiri personale, de închipiri, care diformează adevărul asupra rolului său în Școala românească, cooperație etc., auto-

tămâieri asupra calităților dsale de: educator, controior al educatorilor, înființator de cooperative — din care ne rămâne impresia că autorul se socotește pe sine de o așa mare valoare încât Nația română, nimic n'ar fi putut face fără dânsul, din câte a făcut. Și toate câte s'au făcut, cu dânsul și prin dânsul s'au făcut, cel puțin în ținutul Crișanei — toate acestea poetisate dulceag, cu accente crepusculare, neputând ascunde gândul permanent că lucrul acesta s'a făcut pentru a rămâne scris — într'un „mic opusor” — că pe firmamentul românesc, descriind o largă hiperbolă, a trecut o cometă.

„Studii și Cercetări de Psihologie Practică”

editată de Institutul Psihotehnic din București a dat la iveală, de curând, patru broșuri:

No. 1: Principii despre Psihotehnică de I. M. Nestor.

No. 2: Psihotehnică Asocianistă sau Psihotehnică Structuralistă totalitară? de George Păsculescu.

No. 3: O fișă biotipologică pentru studii profesioniștilor, de Victoria Dumitriu.

No. 4: Dexteritatea manuală în tipurile de personalitate, de Valentin Jeju.

Fiecare costă de la 20—25 lei.

Lucrările sunt de o covârșitoare importanță pentru lumea educativă care ține să fie informată asupra rezultatelor la care ajunge treptat, treptat psihologia practică.

Data fiind importanța acestor

lucrări, ne dispensăm de a le recenza — pentru că trebuiesc studiate în întregime de fiecare educator conștiincios — ne dispensăm și de a le recomanda, pentru că recomandarea noastră este inutilă pentru cei ce se interesează de problemele educative, iar pentru cei ce nu se interesează este de-a dreptul zadarnică.

Y.

REVISTE

Graiul Dâmboviței. Anul XVI No. 9—10/1938. Este revista corpului didactic primar din județul Dâmbovița. Apare lunar, în condiții tehnice superioare sub conducerea redacțională a dlui D. I. Platon-Văcărești.

În numărul de care ne ocupăm colaborează dnii: preot Al. I. Albu, Stanciu Stoian, D. D. Vatafu, Alex. Drăghici, Ion Gh. Mares, Gh. H. Dănciu, Nic. Bănulescu, Gh. Ropotan, C. M. Scariat, D. Lixandru, M. Jurcă ș. a.

Remarcăm în special articolul dlui Bănulescu din Viforâta în care schițează personalitatea dlui maior P. Jugănarul comandantul centurii de îndrumare străjerească, Breaza; un om de o înaltă ținută morală și un colaborator prețios al operei regale.

Deasemenea ne oprim asupra articolului: „Metoda pentru cunoașterea individualității” de D. Vătafu care dovedește insuficiența testelor pentru fixarea individualității omenești.

„Testul se adresează numai unei laturi a sufletului”, spune dsa. Răul este că din clișeele frag-

mentare nu putem reconstitui unitatea sufletului*.

Revista Asoc. Inv. Mehedințeni. Anul XII. No. 1. Apare lunar în număr mare de pagini, pe hârtie velină, cu un abonament anual de 100 lei. Revista este condusă de dnii: M. Cațan, C. Ciobotea și I. Popescu-Ghelvegioaia. Apare în Turnu Severin.

În numărul acesta colaborează dnii: D. Bunesco, Iulian Schinteie, Sofronie Coravu, Dem. Păsărescu, V. Grosu, C. Pajură, Pr. D. Achimescu, Eivira Păunescu, N. Bocșa, P. Bresniceanu, Simcelescu, prof. Goia ș. a.

Majoritatea articolelor curge pe acelaș șablon al pedagogiei clasice. Tineretul este în câștig depe urma acestui fapt; dar, numai tineretul, în genere.

Notă nouă, înviorată de nu știu ce mireasmă crudă de codru aduce poezia dlui Petrică Bresniceanu, în care își cântă regretul nostalgic al despărțirii de Munți, de Criș, de Codru... de regiunea Bihariei, pe care a iubit-o așa de mult, în așa de puțină vreme; căci s'a întors chemat de glasul pământului natal.

Deasemeni Nic. Bocșa, în poezia sa „Venii Străjeri“, reușește să facă *poesie*, nu numai versificație, isbutind câteva frumoase comparații: „cu trupuri și cu suflete ce ard de dragul ei, cum arde'n vetre para, venii străjeri ne chiamă astăzi Țara!“

Observăm, la această bună revistă, un fapt care ne deschide ochii asupra unor lucruri dela

Mehedinți — nu prea bune. Pe fața a doua a primei coperte se arată lămurit *cuprinsul* și numele celor ce-l scriu. Dar, atunci ce rost mai are pomelnicul depe fața primă a copertei, pus sub titlul »*Acest număr scriu*«: (?!)

Probabil ca să se arate cetitorilor că alta este ierarhia valorilor colaboratoare, nu cea indicată de ordinea articolelor. (Ordinea numelor depe copertă este alta, decât cea dinlăuntru). Atât numai că sugestia nu prinde, căci realitatea este alta.

Școala Albei. Anul VI. Organul Asoc. Inv. din jud. Alba. Apare lunar în 28 pagini, cu un abonament de 80 lei anual. La numărul unu de care ne ocupăm colaborează dnii: insp. A. Floașiu, M. Chiroiu, V. Zdrenghea, A. Rațiu, Gh. Răduțiu, Mihail Lungianu, I. Roșcovei, Olimpia Feneșan, Toma Pienaru, I. Raica ș. a.

Remarcăm articolul „Albumul de imagini“ semnat de redactorul revistei, d. Raica. Dsa găsește foarte utilă, pentru educatori, această inovație — în cece privește desvoltarea gustului artistic. Dar, albumul de imagini mai folosește și altor discipline ca: istoria, geografia, etc. Albumul de imagini este o lucrare ușoară și necostisitoare, fiecare copil putând să și-o confecționeze singur.

Deosebit de impresionant este articolul dlui *Lungianu*: Pruncii morții, în care descopere câteva colțuri de granit din sufletul Moșilor. Se pare că autorul li cunoaște bine pe acești vașnici Români pe cari veacurile de robie nu i-au îndoit.

„Jurnalul nostru stolul Șc. primare de aplicație depe lângă Șc. Normală din Timișoara cu desene — reproduceri și originale — executate de elevul Macici Mihai cl. IV. sub îngrijirea învățătorului Petru Șerban.” (Acesta este titlul). Anul I. Nr. 1—2. 1939. Abonamentul 100 lei anual.

Pe pagina a doua a copertei, aflăm că acest „jurnal” este supliment la „Scânteia Vieții” care apare odată la două luni. Mai aflăm și comitetul de redacție compus din 2 elevi de cls. II. — 4 elevi din cls. III. — 4 elevi din cls. IV. — 1 elev din cls. V. și 1 elev din cls. VII-a.

Din cuvântul de început semnat de d. Petru Șerban, aflăm că scopul „Jurnalului” este de „a da expresiune activității condusă printr’o comunitate de spirit ce se naște datorită însușirii aceluias ideal de realizat”. Mai clar, dsa se exprimă, mai jos, unde spune că pornește spre *»realizarea expresiunii muncii modeste a elevilor«*.

R-vista face parte din rândul încercărilor rare, de acest fel, din țară, asupra cărora încă nu se poate spune un gând hotărât,

pentru că și concepția asupra lor este nehotărâtă.

Unii le socotesc mijloace de canalizare și încurajare a talentelor scriitoricești ce se ivesc între elevi. Alții le socotesc mijloace noi de a cerceta și cunoaște sufletul copilului și posibilitățile sale de devenire, din propriile sale gânduri pe cari le pune pe hârtie. Aceștia, foarte, foarte puțini la număr, cer ca producțiile copiilor să se publice în forma și fondul strict originale, acest lucru tolosind atât educației cât și autoeducației.

În fine sunt unii care folosesc aceste mijloace, din snobism, pentru proprie afirmare.

Lucrarea de care ne ocupăm, este interesantă și utilă, pentru care felicităm pe dl. Șerban, dar frazele lungi și meșteșugite par a ne arăta că producțiile elevilor au fost alterate. Un exemplu: „A trecut și ziua de 1 Decembrie care pentru noi Români are o însemnătate de nedescris, pentru că azi s’au împlinit 20 de ani dela unirea Ardealului și Banatului cu Patria Mamă, făcând România Intregită” (pag. 7) ș. a. m. d.

Poșta Redacției

Dlui P. G. S. — Propunerea D-voastră este bine venită. Trimiteți material, în acest sens. Mulțumiri.

Colegului G. Martin. — Dorim și noi să ni se trimită spre publicare lecții model „în stilul nou”. Până acum nu au sosit. Să fie lipsă de curaj? Ori, „stilul nou” este chiar pentru povăduitorii săi verbali — doar! — o „închisă poartă nouă”?

Apreciem sugestiile din articolul „Imprimeria școlară”!

ADRESA:

Biblioteca Palatului
Cultural

Arad.

Tiparul „CONCORDIA” Institut de Arte Grafice și Editură Arad.

